DIETER. HERM. KEMMERICHII,
ICTI,
ET ANTECESSORIS IN ACADEMIA IENENSI,

COMMENTATIO
DE

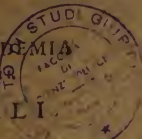
INVESTITVRA
PER
BACVLVM ET ANNVLVM,
ET
IVRE PATRONATVS REGIO.

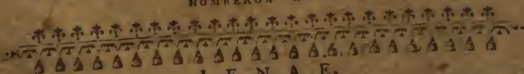

ACCEDIT
DISPVTATIO INAVGVRALIS IVRIDICA,
DE

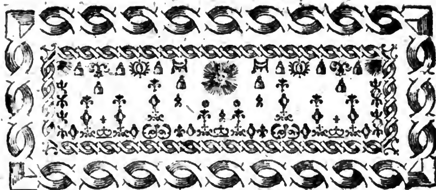
PRÆSCRIPTIONE FEVDALI,

QVAM
PRAESIDE DEO OPT. MAXIMO
IN
INCLYTA MARPVRGENSIVM ACADEMIA
DIE IX. APRILIS ANNO CIↃ IↃ CCVI
PRO
GRADV DOCTORALI
HABVIT
IOHANNES IACOBVS BRANDT,
HOMBERGA - HASSVS.

IENAE,
...CINA HELLERIANA, 1750.

I. N. D. N. I. C.

Animus fert, occasione Disputationis solennis, quæ hoc scripto indicanda venit, pauca quædam, cum de INVESTITURA Episcoporum ac Prælatorum per BACULUM & ANNULUM, quæ Imperatoribus R. G. olim competebat, tum de IURE PATRONATUS REGIO, quod itidem Regibus & Imperatoribus nostris à nonnullis tribuitur, pauca quædam commentari. Nimirum animadverto, nonnullos de ratione hujus Investituræ ita disserere, ut fundamentum ejus in jure Patronatus maxime quærere videantur. Ita enim jam Sec. XIV. scripsit LUPOLDUS de BABENBURG,

 Episco-

Epiſcopus Bambergenſis: (*a*) *Reges & Imperatores non tam virtute dicti privilegii* (*Papalis* ſcil.), *quam ex hoc, quod erant utplurimum Patroni, ſeu dotatores Eccleſiarum cathedralium & majorum monaſteriorum Germaniæ, Inveſtituras Epiſcopatuum & Abbatiarum in ipſis Germaniæ partibus usque ad tempora* HENR. V. *facere conſueverunt.* Ex iisdem fere principiis Inveſtituræ hujus natales repetit Ill. BOEHMERVS (*b*), dum: *Quod* CAROLVS M. inquit, *ejusque proſapia, inprimis vero* OTTONES, *plerosque Epiſcopatus & Prælaturas per Germaniam & Galliam erigerent, eisque bona ingentia conferrent, adeoque hæc beneficia ſui juris eſſe crederent. Inde forſan INVESTITVRARVM* per *BACVLVM* & *ANNVLVM* primordia *ſunt repetenda; conſtat enim ex jure feudali, quod per inveſtituram ſolennem ab antiquo bona in eos collata ſint, quibus officia quævis, tum militaria, tum aulica, demandabantur ad inſtar alicujus ſalarii. Non ergo mirandum, quod Cæſares illas præpoſituras, quas ipſimet conſtituerant, mediante inveſtitura, ut feuda quædam eccleſiaſtica, Prælatis conferrent: quæ conſvetudo inprimis ſub Carolingicis invaluit.*

Porre-

(*a*) In Libro *de Zelo veterum Principum Germ. cap. 8.*
(*b*) *In J. Eccleſ. Lib. I. Tit. VI. §. 61.*

Porrecta hæc consvetudo postea ad quascunque prælaturas, jam antiquitus constitutas, cum etiam in harum collationibus Regis consensus esset necessarius. Ita Dn. BOEHMERVS. Et quamvis hic *feudalem* quoq; in subsidium vocet *qualitatem*, quam in hujusmodi *Investitura* deprehendi putat; quippe quam §. 62. *solennem* definit *traditionem eorum bonorum, quorum utilitates & commoda alicui conceduntur ob officium vel servitium:* attamen mox in eodem §o. iterum ad *patronatus* jura respicit, dum ait: *Neque enim deterioris conditionis esse poterant Cæsares PATRONIS, qui itidem, vi JVRIS PATRONATVS beneficia ecclesiastica minora conferunt.* Aliquanto plus etiam ceteris hac in parte sapere sibi visus est Ill. Dn. à LVDEWIG (c) scribens: Per *ANNVLVM* & *BACVLVM inauguratos fuisse sacros Antistites, notissimum est. Caussa rei paucissimi probe perspecta. Plerique putant BACVLVM PASTORITIVM hunc fuisse, muneris pastoralis insigne. Ego, quin ita sentiam, mihi in memoriam revoco, clientes olim vel cespite ex agro effosso, vel etiam, quod plurimum contigit, fronde sive virga de arbore decerpta à domino feudi inaugurationem suscepisse. Quem ritum adduxit*

 etiam

(c) In Diss. *de Origine Annat. Cap. I.* §. 5.

etiam MARCA *Lib. VIII. c. 19. §. 7. Ut adeo ad fundos quoque feudales virgam sive baculum Episcopi respexisse existimem, non ad sacri tantum muneris rationes.* At enim vero, id quidem facile largior, posse fundatorem Ecclesiæ beneficiique ecclesiastici id sibi, redhostimenti loco, jus reservare, ut circa collationem muneris sacri beneficiique potiores suas oporteat esse partes. Siquidem hanc præcipuam *Juris Patronatus* originem esse, jam ab aliis observatum est. (*d*) Largior etiam, posse Principem aut Dominum, qui bonis Ecclesiam dotavit, aut beneficia ecclesiastica fundavit, hoc nomine Antistitem Ecclesiæ aut beneficiarium investire, atque adeo bona talia ac beneficia à se profecta per symbola quædam solenni ritu in certas personas conferre. Atque sic facile quoque concedo, potuisse Reges & Imperatores in Episcopatibus aut Monasteriis à se fundatis atque ditatis jus quod-dam

(*d*) V. HERT. Diss. de *Super. Territ.* §. *XIII.* p. m. 221. ubi ait: *Ceterum cum non Principes tantum in locis publicis, sed privati etiam in suis fundis templa pii officii causa construerent, & amplissimis reditibus dotarent: vicissim aequum fuit visum, ut ii aliquid juris retinerent, veluti exercita pietatis monumentum. Inde JUS PATROCINII* sive *PATRONATUS, uti vulgo vocant, fluxit, vi cujus privati etiam homines habent jus nominandi & offerendi Ministros sacrorum.*

dam circa constituendos Episcopos aut Abbates, vel conferenda beneficia Ecclesiastica à se profecta, sibi reservare. Neque etiam nego, posse hoc nomine Regibus ac Imperatoribus *Jus* quoddam *Patronatus*, *Regium* nonnullis appellatum, tribui: prout Celeberr. Dn. STRUVIUS (*e*) ex *jure Patronatus Regii Imperatores circa Episcopatus & Canonicatus disponere*, asserit. Sicut & LIMNAEUS (*f*) *Juris Patronatus* meminit, quod Imperator, dum vivit, habeat, *nomine & virtute Imperii*, quodque, eo moriente, revertatur ad Imperium, cujus nomine idem tempore interregni Vicarii exercere possint; quo & referre videtur *jus præsentandi ad beneficia ecclesiastica*, Vicariis quoque Imp. in *A. B. C. V.* §. *1.* assertum. Quamvis non exponat LIMNAEUS, quod jus patronatus habeat Imperator vivus nomine & virtute Imperii: id quod etiam SCHILTERUS (*g*) desiderat. Imo nec ipse SCHILTERUS satis clare mentem de hoc jure patronatus explicat; nisi quod primum jus *constituendi Episcopos*, per Concordata HENRICI V. cum Sede Romana Imperatoribus ablatum, ac dein jus *conferendi*

(*e*) In *Juris Publ. Prud. Cap. X.* §. *23.*
(*f*) Ad *A. B. c. V.* §. *1. Obs. XI.*
(*g*) *Inst. J. Publ. L. I. T. XVIII.* §. *3.*

rendi præbendas & *beneficia ecclesiastica*, præsertim quæ ad eosdem jure Imperatorio sub titulo canonicatus pertineant, quippe quod nihilominus retinuerint, eodem referre videatur. Scilicet ex Actis Coronationum constat, post Coronationem Imperatorem in numerum Canonicorum Ecclesiæ B. Virginis, quæ *Aquisgrani* est, recipi. (a) Simile quid tradunt de Ecclesiis *D. Petri*, quæ est *Romæ*, itemque de majori Ecclesia *Coloniensi*, nec non de Ecclesia *Bambergensi*, Canonicum scilicet in his quoque fieri Imperatorem vel olim factum fuisse. (*b*) Habuit quoque Imperator quondam in Ecclesia Cathedrali *Argentoratensi* Jus Præbendæ Regiæ, der Königs-Pfründe des Chor-Königs, (*i*) quippe à Rege seu Imperatore ante hac fundatæ. Pariter in Ecclesia *Spirensi* duæ Præbendæ ad Imperatores spectant, quippe ab Antecessoribus itidem erectæ. Unde & speciatim harum nomine *Jus Patronatus* Imperatori adscribitur. (*k*) Denique & in Ecclesia *Trajectina* Præbenda Imperatoris, velut illius Canonici, propria fuit. Qualia

(*b*) V. M. FREHER. in Not. ad PETR. de AND. *L. II. pag. 175.*

(*i*) V. KOENIGSHOVEN *Chron. C. II. p. 161.*

(*k*) GOLDAST. *Polit. Imp. P. 23. n. 1042.*

lia beneficia Imperatores aliis iterum conferre ſveverunt. (*l*) Ex quibus omnibus ſatis quidem elucet, *Jus* quoddam *Patronatus* Regium Imperatoribus ac Regibus Germaniæ, propter fundationes maxime Eccleſiarum aut beneficiorum, ab ipſis factas, merito aſſeri: quamvis non videam, qua ratione, his poſitis, iſtud ad ſolum *Jus Protectionis*, idque *Domino territorii competens*, reſtringi queat, uti Ill. Dn. BOEHMERO (*m*) placuit; neque etiam intelligam, quomodo idem jus vi *Advocatiæ Majeſtaticæ* Imperatoribus competat, uti aliis viſum; (*n*) cum aliud ſit, Eccleſiam defendere, aliud, de bonis eccleſiaſticis à ſe fundatis diſponere. Potius exiſtimaverim, jus Advocatiæ ſive Protectionis ſpeciale ex Jure Patronatus fluere: cum Patroni Eccleſiæ utique ſit, eam contra Injurias defendere.

At enim vero, ut ad inſtitutum revertar, *Inveſtituram* iſtam per *Baculum* & *Annulum*, quæ tantas diſcordias inter Regnum & Sacerdotium medii ævi tempeſtate excitavit, ex Jure Patronatus Regio ſuam trahere originem, nec niſi ſymbolicam bonorum eccleſiaſticorum, ab Imperatori-

B bus

(*l*) v. SCHILT. *Inſt. J. Publ.* l. c.
(*m*) In *Jure Paroch. S. III. C. I.* §. 10.
(*n*) v. Dn. STRUV. *Synt. J. Publ. Cap. X.* §. 40.

bus fundatorum, traditionem involvere, id quidem usque adhuc mihi persvadere non potui. Quin potius veriorem arbitror sententiam, quæ Investituram hanc nil nisi publicam & solennem, ab Imperatoribus ac Regibus, ceu Summis Imperantibus, vi *Summæ Potestatis*, circa *Sacra* ipsis competentis, factam, *muneris publici*, in Ecclesia quadam suarum ditionum obeundi, *collationem*, statuit. Cur ita sentiam, certe rationes mihi sunt in promptu. Primum enim ipsa denominatio *Baculi*, in hujusmodi investitura adhiberi soliti, huic sententiæ patrocinatur. Vocatur enim passim apud Scriptores *Pastoralis*, (*o*) itemque *Ferula Pastoralis*, *Virga Episcopalis*, *Cambucca pastoralis*: (*p*) ut adeo intelligas, per traditionem baculi hujus, nonnisi collationem Officii ac Potestatis Pastoralis vel Episcopalis indigitari. Quis enim existimaret, *pastoralem* appellatum fuisse *baculum* istum, intuitu bonorum potius, quibus loco salarii frui deberent Pastores, quam intuitu ipsius officii pastoralis, quo fungi debebant. Et haud dubie hoc intuitu huic baculo superne addita fuit

(*o*) V. DITMAR. MERSB. *Lib. 1. & 2.*

(*p*) uti legitur ap. ADAMUM BREMENSEM, *pag. 11. 55. 71.*

fuit incurvatura, ut *Pedum paſtorale* exprimeret, quo opiliones utuntur; unde & Krummſtab appellatum: ut ſignificarent, ſymbolum hoc eſſe officii, quo tanquam Paſtores ovium, à ſummo Paſtore Chriſto ſibi concreditarum, fungantur. Arguit idem Formula ſolennis, qua in Inveſtitura Epiſcopi utebantur, quæ talis erat: *Accipe BACVLVM PASTORALIS OFFICII, ut ſis in corrigendis vitiis pie ſæviens, judicium ſine ira tenens; in fovendis virtutibus, auditorum animos demulcens, in tranquillitate ſerenitatis cenſuram non deſerent.* (q) Hinc de HENRICO II. Rege refert DITMARVS MERSEB. (r) quod BACVLO *Arnulfi Præſulis clerum & populum* (ſcil. verbo divino regendum, non bona fruenda) *Taginoni venerando Patri commiſerit.* Quo baculo idem haud dubie Rex Epiſcopo tradidit, quod alibi *curam paſtoralem* idem DITMARVS vocat, dum *Lit. 6. Eberhardo* (primo Papebergenſis Eccleſiæ Antiſtiti) *tunc Cancellario*, CVRA PASTORALIS *à Rege committitur.* Adſtipulatur HENR. MEIBOMIVS (s) qui

B 2 ait:

(q) KRESSII Diſquiſit. *Paroemia:* Unter dem krummen Stabe iſt gut wohnen. *Cap. I. §. III. not. 1.*

(r) *Lib. 2.*

(s) in Tr. *de Jure Inveſt. Epiſc. p. m. 161.*

ait: *Sacerdoti sive Episcopo, dum consecratur, BACVLVS iste datur, ut ejus indicio subditam plebem vel regat, vel corrigat, vel infirmitates infirmorum sustineat.* Suffragatur quoque HENR. de HENNIGES (*t*), dum: *Hæc duo*, inquit, *Imperatores semper censuerunt sui juris esse: videlicet hunc hominem huic loco seu Ecclesiæ addicere, & annulo velut despondere: & conferre ecclesiasticam jurisdictionem, id est, judicium de sacris rebus cum aliquo imperio atque coërcitione: quam in rem signum BACVLVS erat. - - Non inania igitur fuere signa, ANNVLVS & BACVLVS. Sed cum signo ipsius etiam rei signatæ*, i. e. *Ecclesiarum* & *SACRI MVNERIS COLLATIO facta est.* Non exiguum huic sententiæ accedit momentum, si consideremus, Investituram Episcoporum Italorum jam CAROLO M. ceu Patricio & Regi Romanorum, ex *Decreto Synodi Lateranensis*, fuisse concessam, (*u*) quorum tamen Episcopatus à CAROLO M. non erant fundati, unde nec jure Patronatus investituram

(*t*) in Tr. ***de Summa Imp. Potestate circa Sacra cap. VII. §. 24***

(*u*) V. SCHILTERI ***J. Publ. Tom. II. n. 1.*** ubi Decretum istud ex vetustissimo Libro Florentino à THEODORICO à NIEM descriptum exhibetur.

ram hanc sibi asserere poterat. Imo Investitura illa jam usu fuit recepta, cum bonis saltem immobilibus ac prædiis amplioribus Episcopatus nondum fuerunt locupletati. Res ipsa enim vetustissima est, & jam ætate ROMANI Episcopi Rothomagi, quem *Sect. VII. q. 25.* (adeoque diu ante CAROLI M. tempora) vixisse, IVRETVS annotat, in cujus vita hæc leguntur: *Fit itaque inter Palatinos Proceres de viro sancto communis assensio, qui omnes unanimiter Regi consulunt, ne grex Christi suo fraudaretur desiderio, sed divina protinus ad effectum deducatur electio: quo Rex gratulatus consilio, convocatis tam Episcopis quam Abbatibus, BACVLVM* illi *CONTVLIT PASTORALEM.* Firmat denique sententiam meam *Transactio* Imper. HENRICI V. cum CALIXTO II. Papa inita: quippe qua *Investitura* per *baculum* & *annulum* Papæ permissa, *Investitura* vero per *sceptrum* de Regalibus Imperatori servata fuit. Luculento satis indicio, Investituram per baculum & annulum non jure patronatus ac fundationibus bonorum niti; cum sane Papa nullam Ecclesiam in Germania bonis ditaverit, & Imperator adhuc Episcopos & Prælatos, amissa licet illa Investitura, Territorio & Bonis æque ac Regalibus investiat. Certe ratio vin-

dicatæ à Papa investituræ haud dubie fuit, quod nefas duceret Sacer Ordo, è manibus Imperatorum, ceu hominum Laicorum, iisque bello sæpe cruentatis, sacri muneris collationem suscipere.

Sed ulterius hæc prosequi, instituti ratio vetat. Significandum enim, in publicum crastina luce, D. V. proditurum

Nobilissimum Jurium Candidatum

EBERH. FRIDERICUM JOSSIUM,

atque de natalibus vita ac studiis ea, quæ nosse publice interest, commemoranda. Nimirum in lucem editus est hic noster Candidatus in inclyta Svevorum Civitate Imperiali, *Heilbronna*, die XIII. Maji A. MDCC IX. Parentibus gavisus, IOHANNE IACOBO IOS, Cæsareanorum militum Tribuno, ac MARIA MARGARETHA, ex BOEHRINGERIANA Gente oriunda. &c. Sed vero curriculum vitæ nobilissimi Domini Candidati per totum hic apponere, ut superfluum apertum, æque omittimus.

IO.

IO. IAC. BRANDTII,

HOMBERGA-HASSI,

DISPVTATIO INAVGVRALIS IVRIDICA,

DE

PRAESCRIPTIONE FEVDALI.

CONSPECTVS.

Acquisitio Allodii ex Feudo. §. *XIX. De Possessione quieta & non-interrupta.* §. *XX. An titulus necessarius in hac præscriptione?* §. *XXI. Epilogus.*

§. I.

Tres esse modos acquirendi feudum scil. Investituram *2. feud. 2.* Successionem seu Renovationem *2. feud. 33.* & tandem Præscriptionem *2. feud. 26.* vers. Si quis per triginta annos &c. quemque modum sua specialia requisita, quæ nihil aliud sunt, quam partes necessariæ negotii alicujus in quas sua sponte se scindit, habere, nemo in inficias ibit; Elaborata igitur natura ac requisitis primi modi, sc. investituræ feudalis à B. meo Patre in Disputatione sua Inaugurali hoc in loco habita, ut & secundi modi, sc. investituræ feudalis renovatione à Fratre meo in peculiari Dissertatione, tandem, ne haec utilis & necessaria materia à me pro derelicta habeatur, in me suscepi tertium modum acquisitionis feudalis sc. praescriptionem feudalem: Faxit vero Omnipotens Numen, ut hic meus labor cedat ad Nominis sui gloriam legumque cupidorum satisfactionem.

§. II. An-

§. II. Antequam vero ad ipsam materiam progrediar, suscipienda erit nominum explicatio, sine hac enim frustra de rebus disputatur; Præscriptio itaque nomen suum trahit à præscribendo, h. e. quod leges determinarint certum temporis spatium, intra quod ob certas rationes aliquis jus suum sub pœna amissionis prosequi debeat, hinc etiam temporis præfinitio dicitur, vid. Hahn. ad Wesenb. *tit. de Usurp. & Usucap. p. m. 697.* Dixi, quod leges determinarint; Per leges vero has, non intelligo naturales, quæ sc. tale requirunt tempus, ex quo verosimiliter tacita præsumitur rei derelictio, vid. Dn. Werlhofium in pec. Diss. DE PRÆSCRIPTIONE INTER GENTES LIBERAS *§. 12. seqq.* quam internam præscriptionis rationem etiam JCtis Romanis observatam, patet ex *l. 28. ff. de V. S. l. 15. §. 21. de Damno inf. l. 203. ff. de R. Juris.* Sed Civiles, quæ ab ipso penes quem summum imperium est, sunt confectæ & subditis præscriptæ.

§. III. Ad formandum vero sibi hujus præscriptionis distinctum conceptum, non parum juvabit, secernere varios & præcipuos hujus vocis significatus; Sumitur enim (1.) pro exceptione juris, quando scil. alter habebat quidem actionem stricto jure fundatam, agnoscente etiam hoc reo,

 sed

sed huic Prætor ex æquitate, quoad negotia stricti juris, succurrebat exceptione, & hinc à modo proponendi forsan dicebatur præscriptio *l. 91. de Solution.* (2.) Accipitur pro solo lapsu temporis citra ullam considerationem tituli aut bonæ fidei, & hæc temporalis dicitur, consistens in exclusione terminorum & actionum *t. t. de Div. tempor. præscript.* (3.) Præter jam notatum significatum etiam sub se comprehendit re[...]m præscriptionem seu usucapionem late dicta[...] quatenus scil. cum hac confusa est, etsi hæc confusio jure novo in plurimis adsit, vid. Dn. Böhmer. in *Introd. ad I. D. tit. de Usurp. & Usuc. §. 3.* Differentia tamen respectu rerum adhuc est, quod scil. res incorporales uti servitutes & actiones præscribantur, corporales vero usucapiantur.

§. IV. Sumitur etiam (4.) uti communiter volunt, pro determinatione certi spatii *l. 5. C. Fin. Regund.* Sed vid. Dn. Böhm. *tit. Fin. Reg. §. 4.* Et denique (5.) sumitur pro acquisitione dominii sive directi sive utilis in feudo per quietam & non interruptam possessionem triginta annorum, hicque significatus imprimis ad meum scopum pertinet.

§. V. Pergo jam ad alterum Tituli mei vocabu-

cabulum, feudale, scil. quod derivationem suam habet à feudo; Antequam vero hac voce latine scribentes forte seculo X. & XI. usi fuerint, usurpata fuit vox beneficii, qua etiam Romanos usos fuisse, patet ex S. Augustino Serm. I. in vigilia Pentecostes, ubi ait: *Notum est, quod milites seculi beneficia temporalia à temporalibus Dominis accepturi, prius militaribus Sacramentis obligantur, & Dominis suis fidem se servaturos, profitentur:* Item ex Hygeno de Limitibus: *Si qua beneficia concessa aut assignata coloniæ fuerint, in libro beneficiorum adscribemus:* Item ex Dolabella de Agrimensoribus: *Quæris si in libro beneficiorum regionis illius beneficium Augustus dedit.* Inde etiam Franci & Germani alii in scripturis verbo beneficiare usi, sicuti etiam Carolus M. in testamento: *Villas, quas nos quondam Tassilan beneficiavimus:* Item ex Siegeberto in ann. Dom. MVII. constat: *Henricus Imperator Valentinianas Balvvino beneficiavit, ut sibi contra motus suorum auxilio esset;* Et hæc vox non solum in feudis militaribus, sed etiam bonis censiticis & emphyteuticis usurpata fuit, ita allodia Ecclesiis & Monasteriis olim oblata dicuntur in antiquis instrumentis *ea ratione ut ipsas res per beneficium ipsorum Monachorum, tempus vitæ no-*

ſtra per cartulam precariam poſt eos recipiamus, & cenſum eis exinde ſolvamus: Et ſic cenſuarius in beneficium accipere dicebatur.

§. VI. Pro qua tamen voce beneficii poſtea Germani ſeculo imprimis XI. in ſcripturis uſurpabant vocabulum inveſtituræ & feudi: Unde vero hæc feudi vox ſuam derivationem habeat miſe ſe torquent Doctores, vid. Dn. Stryck. in *Ex. I. F. c. 2. §. 1.* Quicquid vero ſit, mihi præ omnibus placet, ultima in jam all. §. opinio, & puto potius hoc vocabulum nativum ac vernaculum eſſe, quam peregrinum & latinum, receptio enim eſt facti, ergo & probanda; Compoſita vero hæc vox eſt, ex Fee & Od, primæva ſua ſignificatione, quamlibet rem ſtipendiariam notans, *Fee* enim ſtipendium denotat aut mercedem, quæ vox in Anglia, teſte Speelmanno, adhuc in uſu eſt; *Od* vero res ſeu bona denotat, unde Einnod, Allod, Kleinnod, & vocem feodi Anglos quoque olim uſurpaſſe, teſtatur Skenæus ad Malcomi II. Regis Scotiae conſtitutiones, qui regnare cœpit anno 1004. *Omnibus Rex Malcomus dedit & diſtribuit terram Regni Scotiæ hominibus ſuis: Et nihil ſibi retinuit in proprietate niſi regiam dignitatem, & montem placiti, in villa de Scona. Et ibi omnes Baro-*

nes

*nes concesserunt sibi VVardam & relevium de here-
de cujuscunque Baronis defuncti, ad sustentationem
Domini Regis. It. ordinaverunt Cancellario Regis
feodum magni sigilli, videl. quo qualibet charta cen-
tum libratarum terræ, & ultra pro feodo sigilli, de-
cem libras, & Clerico pro scriptura duas marcas.*

§. VII. Unde feuda suam trahunt originem, maxime inter Feudistas ventilatur, & quidam sunt, qui eorum originem ac inventionem Romanis adscribunt, ut Parthenopæus ille Doctor Lucas à Penna, asserens: Feuda etiam fuisse temporibus Justiniani, & hoc probare intendit ex §. *40. Inst. de R. D.* Sed ad hæc breviter respondeo, eum oblitum esse, ibi non tractari de concessione dominii utilis, sed de plena (uti verba antecedentia docent) alienatione, ergo hæc asserrio contra veras impingit regulas interpretandi. Deinde Udalricus Zasius feuda derivat de origine Patronorum & Clientium apud Romanos, Authore Romulo, sed hæc opinio nullam meretur receptionem, quia hi Clientes revera nulla bona & consequenter nullum dominium utile à Patronis suis accipiebant, sed hi saltem iis, occasione se offerente, consiliis assistebant, vid. *Auth.* der Einleitung zur Röm. und Teutschen Historie *p. 18.* Hoc tamen

 non

non diffitendum aliquid simile istos Romanos Clientes cum Vasallis, & prædia stipendiaria cum bonis feudalibus habere, sed quæ conveniunt in uno tertio, non proinde in toto conveniunt.

§. VIII. Quid vero sentiendum de feudorum origine? Hoc, quod illa neque Romanis, & Timarriotis Turcarum vid. Bodin. *L. 2. de Rep. c. 2.* neque Græcis & Japonensibus sed Teutonicæ gentis juri ac moribus sit adscribenda; Ex hac vero profluxerunt *Franci*, *Longobardi*, *Saxones* & *Svevones*, qui omnes juribus æquitati naturali superstructis, & in paucis à se diversis, utebantur: Apud Francos vero feuda in usu fuisse, non solum ex constitutionibus feudalibus Caroli M. sed etiam ex *Chronicis Spirensibus Lehmanni p. 72. & 78.* videri licet; adde Schilt. *in Præfat. Jur. feud. Alemann. §. 5.* De reliquarum gentium consvetudinibus feudalibus non est quod dubitemus, in omnibus enim fere manibus sunt, JVS FEVDALE LONGOBARDICVM, Corpori Juris regulariter annexum, ut & JVS FEVDALE ALEMANNICVM & SAXONICVM: Hoc etiam quoad hæc duo ultima jura notandum in iis, quosdam casus etiam in praxi obvenientes, decidi, quorum deci-

decisionem in Jure Feudali Longobardico non invenimus: Ergo & horum notitia eo utilior.

§. IX. Sed dicis, cui usui hæc? Resp. Multos & eruditos Doctores hujus rei usum nullum, & de lana caprina esse, sincere profitentur, sed horum rationibus sepositis, ingenue confiteri adstringimur, magnum hujus inquisitionis esse usum, & quidem ob sequentes rationes: (1.) Ut ad interpretandum jus nostrum modernum feudale, eo majori studio ac industria operam demus antiquitatibus Germanicis, uti fontibus, ex quibus hoc jus explicandum, & hic quidem multa dicenda ac monenda essent, sed quia jam commoda occasio se non offert, de his scribendi transeant, sed tamen conscientiam meam moveret, si præterirem pulcherrimum illud effatum JCti Quinti Mucii: *Turpe esse JCto, jus, in quo versaretur, ignorare.* (2.) Et quid multis verbis opus, cum ipsemet Doctiss. JCtus Cajus *in pr. Tit. ff. de O. l.* fatetur: *Se in omnibus rebus animadvertere; Id perfectum esse, quod ex omnibus suis partibus constaret. Et certe cujusque rei, potissima pars principium est.*

§. X. Cum in duobus jam præcedentibus §is pauca de feudorum origine hujusque utilitate diximus, quædam adhuc dicenda restant de origine.

ne præſcriptionis feudalis, de hac vero ſic tenendum, quod quidem certum tempus, quando ſcil. hæc incœperit, ut & ſpatium intra quod aliquid præſcribi poſſit, ante exiſtentiam ſcripturæ, determinatum non invenimus; Hoc tamen certum, poſt introducta feuda etiam præſcriptionem, qua gentes uſæ ſunt & ſupra §. 2. Juris Gentium diximus, originem ſuam cœpiſſe: Et hoc etiam veroſimile; Praeſcriptionem triginta annorum ante ſcripturam, quia haec iſtam tanquam conſvetudinem communem & jam exiſtentem excerpſit, extitiſſe. Hucusque de Praeliminaribus & verborum ſignificationibus; nunc ad ipſum noſtrum thema progrediemur.

§. XI. Impraeſentiarum conſiderandum ſuſcepi praeſcriptionem, non ut in univerſum excurrit, ſed quatenus in negotiis feudalibus obtinet, & quidem hac methodo: (1.) Ut agam de Praeſcriptionis feudalis Definitione. (2.) De ejus Diviſione; & (3.) ex clara & perſpicua Definitione axiomata deducam.

§. XII. EST ERGO PRAESCRIPTIO FEVDALIS MODVS ACQVIRENDI VEL FEVDA EX ALLODIIS VEL ALLODIA EX FEVDIS PER QVIETAM ET NON INTER-

RVP-

RVPTAM BONAE FIDEI POSSESSIONEM TRIGINTA ANNORVM, & hæc definitio se fundat in textu *II. Feud. 26.* §. *4.* ubi hæc inveniuntur: *Si quis per triginta annos rem aliquam ut feudum possedit, & servitium Domino exhibuerit, quamvis de ea re non sit investitus, præscriptione tamen triginta annorum se tueri potest.* Hæc præscriptio triginta annos requirit completos locutio enim PER, totam temporis consummationem notat, *arg. l. 166.* §. *1. ff. de V. S.* PER enim ibi totam noctem significat, adde Alciat. *ad eand. l. 166. ff.* qui observat: *PER quandam integritatem & perfectionem referre;* Itaque ultimus annus non habendus pro completo, nisi novissimo die adjecto, *arg. l. in omnibus 6. ff. de O. & A.* vid. Dn. Bõhmer. *in Introductione ad l. D. tit. de Div. temp. Præscript.* §. *3.* Neque dubiam facit hanc sententiam *l. 6. & 7. de Usucap.* item *l. pen. ff. de Diverf. tempor. præscript.* Hæ leges enim usucapionem, in favorem dominii tempus abbreviantes, spectant, non præscriptionem longissimi temporis, quæ inventa creditur â *Theodosio II.* vid. Strauch. *in Irnerio non errante c. 4. num. 4.*

§. XIII. Præscriptio hæc triginta annorum dubia videtur reddi *per 2. Feud. 87.* ubi sufficit longi

gi temporis præscriptio, consistens in tempore decem vel viginti annorum, *l. 11. c. de Præscript. long. temp.* ut & per *1. Feud. 26. §. 1. vers. Hac autem*, ubi mentio fit de annali præscriptione; Sed quod *2. Feud. 87.* continetur, explicandum est ex *2. Feud. 26. §. 4.* vid. Stryck. in *Exam. Jur. Feud. c. XI. §. 7.* nec refugium quærendum in Jure Civili, ubi Jus Feudale supereſt *2. Feud. 1.* neque fallit, capitula extraordinaria authoritatem in decidendis controversiis non habere, maxime contra Jus Feudale consvetudine receptum est, vid. Heinr. à Rosenthal. *in Synops. Jur. Feud. c. 7. concl. 33. num. 17.* & Dn. Stryck. *in Exam. Jur. Feud. c. 1. §. 22.* ista ait capitula allegari non possunt, si ordinariis contrarientur, olim enim de horum capitulorum authoritate dubitatum, unde has constitutiones Extravagantes vocavit Mericucius *in quæst. 16.* vid. Mauritium *Dec. 1. controv. feud. posit. ult.* Nec Accursius in corpore glossato illa retulit, & hucusque verba Stryckii. Nec est quod curemus *textum 1. Feud. 26. §. 1.* Contentio enim ibi est inter Vasallum & alios de Investitura, facta à Domino feudi; Liberat enim tunc possessio feudi annalis, sciente Domino & non contradicente à solenni probatione, & solummodo juramenti locus est.

§. XIV.

§. XIV. Prout res sunt, vel Ecclesiasticæ vel Seculares, ita etiam præscriptio feudalis se scindit, *in præscriptionem Feudalem, Ecclesiasticam & Secularem*, hanc absolvi spatio 30. annorum, nemo ob clarum textum *2. Feud. 26.* in inficias it; Quoad illam vero magna inter Doctores lis est: An scil. absolvatur tempore triginta annorum, an, uti præscriptio reliquarum rerum Ecclesiasticarum, quadraginta *juxta Auth. Quas actiones c. de SS. Eccles.* & Doctores ab hac parte ad stabiliendam suam opinionem sequentibus utuntur argumentis: (1.) Nullum verbum in jam dicto loco *11. Feud. 26. §. Si quis*, inveniri de rebus Ecclesiasticis, ergo etiam de his legem non disponere, sed potius obsequium præstandum, *2. Feud. 1.* ubi dicitur: *Quod strenuus Legisperitus, sicubi casus emerserit, qui consvetudine feudi non sit comprehensus, absque calumnia uti possit lege scripta*, & ergo recurrendum *ad jam alleg. auth. Quas actiones* (2) nullam correctionem praesumi, & quicquid lege specialiter non sit expressum, id veterum legum constitutionumque regulis omnes relictum intelligant *l. 32. §. 6. c. de Appellat.* & arg. *l. 27. c. de Testam.* (3.) Generalia quidem generaliter esse interpretanda, nisi obvia sint certis legibus, & haec corrigi debeant,

ant, vid. Franzk. *ad ff. de LL. num. 28.* His se strenue opponit Schenck. L.B. à Taut. *In consvet. feud. L. 3. t. 4. §. Si quis*; statuens in all. loco *11. Feud. 26. §. Si quis*, verbum *aliquam rem* denotare aliquid generale & indistinctum, & sic optime locum habere posse interpretationem extensivam, quia hic eadem ratio, ergo deberet etiam quoad feuda Ecclesiasticas esse ejusdem legis dispositio; Sed mihi cum distinctione inter res Ecclesiasticas qua tales & feuda Ecclesiastica res concilianda videtur, & de illis loqui alleg. Authenticam; Haec vero etiam comprehendi in alleg. textu feudali, sub voce *rem aliquam*, & hanc opinionem ratione & aequitate niti, probo ex sequentibus: (1.) Eo tempore, Justiniano Imperatori feuda incognita fuisse, ergo ad non cogitata, *Non. III. & 131. c. 6.* ut & *sæpe alleg. authenticam*; *Quas actiones* non posse extendi. (2.) Ex præscriptione dominii utilis non adeo magnum sentit Ecclesia detrimentum, quia adhuc retinet dominium directum, imo finitio feudo plenum dominium redit ad ipsam Ecclesiam, vid. Dn. Stryck. *in Examine Jur. Feud. cap. XI. §. 8. in fine.*

§. XV. Dixi in definitione præscriptionis feudalis §. XII. Præscriptionem feudalem esse modum acquirendi feudum; Ergo quod hunc convenit

venit cum investitura & renovatione feudali, differt vero ab investitura, (1.) Quod hæc sit solennis feudi traditio vere vel ficte facta, quæ tamen in præscriptione non requiritur. (2.) In illa DOMINVS rem debet alteri tradere, vid. B. meum Patrem *in Disputatione sua Inaugurali de Investit. feud. th. XI.* In hac vero nil impedit sive tradatur à m. f. sive à b. f. possessore, modo accipiens in bona sit fide, & hanc necessariam esse, producunt *II. Feud. 87.* uti Schultz. *S. I. F. c. 9. num. 86.* qui addit hoc convenire cum æquitate canonica, *c. pen. c. ult. X. de præscript.* quam in materia præscriptionis observandam esse, DD. communiter statuunt. Unde Rosenthal. *in Synops. Jur. feudal. cap. 6. concl. 77. num. 9. Licet*, inquit, *textus feudales non expresse exigant, tamen cum in eo Jura Canonica in utroque foro receptissima aperte non corrigant, hoc secundum ea interpretari oportet, vel quod his deest, ex illis suppleri debet;* cujus sententia usu obtinet, vid. Struv. *S. I. F. c. 8. aph. 11. num. 4.* uti de Camera Imperiali testanrur Mynsing. *cent. 4. observ. 6.* Gail. *2. obs. 18.*

§. XVI. Porro in differentias renovationis & præscriptionis feudalis inquiremus, differunt enim hæ (1.) Quod renovatio in se contineat actum

 solen-

ſolennem, qui ad præſcriptionem non requiritur. (2.) Quod illa fiat in feudo conſtituto, hæc vero etiam in adhuc conſtituendo. Sed dicis, ſi renovatio locum habeat in feudo conſtituto, non eſt modus acquirendi feudum, uti §. *1. & præc.* aſſeruiſti? Sed Reſp. non ita intelligo hunc modum acquirendi ac ſi feudum de novo acquiratur, ſed quatenus ex oppoſito habet amiſſionem, ſi intra tempus legitimum renovatio non petatur, vid. Dn. Stryck. *in E. I. F. c. 17. §. 15.* & vice verſa acquiratur, ſi intra illud tempus de ea ſolicitetur atque obtineatur, quomodo vero hæc renovatio ſit petenda, vid. apud Fratrem meum *in Diſſert. de Inveſtit. feud. renovatione cap. IV. §. 2.* (3.) Quod præſcriptio contineat tempus triginta annorum, aſt renovatio requirit annum & diem, *11. Feud. 24. & 1. Feud. 22.* quorum textuum conciliationem oſtendit Struv. *S. I. F. c. X. aph. 7.* add. *1. Feud. 19. 21. 23. & paſſim*, & hujus termini etiam mentio fit IN JVRE FEVDALI ALEMANNICO *cap. 83.* & JVRE FEVDALI SAXONICO §. 50. *ſeqq. verbis*: *Veret ouch der man uz in lande binnen ſiner jarzale, her erlenget ſine jarzcale darmete nicht. Alſo hat der man ſine jarzale lenget ab her ſines gutes ſinnet, und es ime der herre vveigeret mit unrechte, alſo kurtzet*

ſie

ſie ime der herre ab her ime das gut bitet. Hütet ſich der herre oder becluzet her ſich uf einer burg, daz der man zu ime nicht komen mag, ez en ſchadet deme manne nicht zu ſine rechte &c. Et in fine: *Stirbt ein man über mer oder ander zvvar, alſe ſine kindere ſinen tot erſt vereiſchen, dar get an ire jarzcale ir gut zuentpahne. Stirbt ouch jenes mannes herre unvviſſenlich ſinen mannen. Svvenne ſi ſinen tot erſt vereiſchen dar get an ir jarzale ir gut zu entphane.* Et verba JURIS FEUDALIS ALEMANNICI ſequentia ſunt: *Inner der Iorezale ſol eines Herren man mit ſime Herren rechten und ſtirbet er und lott lebens erben hunder ime und hett den toden man beklaget yeman umb das gut ſo hett der erbe als gut recht gegen dem kleger als der vatter do er lebte.*

§. XVII. Mentionem etiam feci in præſcriptionis feudalis definitione §. XII. quod ſit modus vel acquirendi feudum ex allodio; quod fit, ſi vel Dominus directus in re, quæ Vaſallo propria fuit, acquirat dominium directum, vel ſi Vaſallus in re, quæ Domino directo propria fuit, acquirat dominium utile; Quod fit Jure Saxonum, ſi Vaſallus tenuerit alterius rem tanquam feudalem per triginta annos, annum & diem, vid. Carpz. *Jur. Feud. part. 2. c. 5. defin. 16.* & Dn. Stryck. *in Exam. Juris Feud.*

Feud. c. XI. §. 6. Duas enim ſpecies Præſcriptionum in Jure Saxonico invenimus, quarum una ad res mobiles & ſe vel à natura vel facto hominum moventes pertinet, quæ termino unius anni & diei, h. e. ſex hebdomadarum abſolvitur, vid. Land-Recht *Lib. I. artic. 28.* Alteram ad res immobiles comparatam, & quæ annos triginta & unum cum die requirit, vid. Land-Recht *Lib. I. artic. 29.* & Heig. *part. 1. quæſt. 16. num. 11.* Quid vero de hoc caſu tenendum, ſi Vaſallus ab alio rem in feudum recognoſcit, & ab eo renovationem inveſtituræ petit & ſervitia ipſi ratione iſtius rei exhibet? Reſp. Hic diſtingvendum eſſe: An hoc factum cum ſcientia prioris Domini, & tunc, ſi hic per triginta annos acquieverit, utique dominium directum eum amiſiſſe dicendum? An vero ſine ſcientia, & tunc iſthoc Vaſalli factum priſtino Domino non nocebit, etiamſi ille per triginta annos alium recognoverit, ſed ipſe Vaſallus ob feloniam commiſſam utile amittet dominium. Nuda enim agnitio novi Domini, quæ fit à Vaſallo, haud dejicit Dominum de ſua poſſeſſione, vid. Bald. *in l. 11. c. de Bon. lib.* Jacobin. de S. Georg. *de Feudis, verſ. dictique Vaſalli n. 23.* adeoque nec præſcriptio locum habere poteſt, niſi aliquid accedat, quod Domini poſſeſſionem intervertat.

§. XVIII.

§. XVIII. Asserui adhuc in præscriptionis feudalis definitione, quod sit modus acquirendi vel feudum ex allodio vel allodium ex feudo, quod ultimum accidit, si vel Dominus directus in re feudali constituta dominium Vasalli utile præscribit, v. gr. Si feudum sui Vasalli per triginta annos velut rem propriam & liberam, sciente & non contradicente Vasallo b. f. possederit, Schultz. *S. I. F. cap. 9. n. 93.* Rosenthal. *cap. 6. concl. 83.* vel vice versa, si Vasallus dominium directum sui Domini præscribit, v. gr. Si bona fide (quæ ex lapsu tanti temporis præsumitur) se Vasallum negaverit ac Dominus per triginta annos acquieverit, Rosenthal. *cap. 6. concl. 82. n. 19.* Sed ad hunc quoque §. pertinet quæstio: An scilicet ista tricennalis præscriptio, cujus mentio fit *II. Feud. 26. §. Si quis*, extendenda sit ad acquisitionem allodiorum à feudis? quod primo intuitu negandum videtur, ob dispositionem Juris Civilis circa allodia: Ast hoc, non obstante illo, firmamus & quidem *arg. l. 35. ff. de R. J.* ibi enim JCtus Ulpianus dicit: *Nihil tam naturale esse, quam quicquam eo modo dissolvere, quo colligatum*, hancque sententiam etiam in Camera Imperiali observari testatur Mynsinger. *cent. 4. observat. 28.*

§. XIX. Ulterius in data definitione mentionem feci, quietæ & non interruptæ possessionis, ergo necessario sequitur, quod debeat esse continua *2. Feud. 26. §. 4. verb. Per triginta annos possedit*, adde arg. *l. 2. c. de Præscript. long. temp. l. 3. ff. de Usurpat. & Usucap. verb. Per continuationem possess. l. 7. pr. c. eod.* adeo, ut ne momento quidem temporis interrupta sit. Videtur ita fere ad impossibilia obligari Vasallum & propter difficillimam probationem excidere præscriptionis utilitate. Hoc itaque impedimentum Doctores removere solent, ut continuam possessionem satis probasse censeatur Vasallus probato principio & fine: Probatis enim extremitatibus præsumuntur media, Schneidew. *ad Instit. de Usucap. pr. n. 61.* Imo, qui adhuc est in possessione de præsenti, probato principio possessionis, præsumitur possidere in præsenti, nam ex possessione de præterito, præsumitur possidere in præsenti nisi contrarium præbetur, Carpzov. *Jur. Feud. part. 2. cap. 3. def. 20. n. 4. seqq.* item obtinet præscribente aliquo directum dominium aut utile. Continuæ huic possessioni obstat usurpatio, quæ vel naturaliter vel civiliter fieri potest Jure Civili, *l. 5. ff. de Usurp. & Usucap.* Illa adimit possessionem, hæc facultatem possessionis dubiam

dubiam facit, & fit vel judicialiter vel extrajudicialiter. Inde Vasallus qui rem alterius tenuit, ut feudalem 20. annos dejectusque de fundo, licet recipiat possessionem, spatium viginti annorum nequit computare. In genere cum Jure Canonico, quod hic sequuntur Doctores, convenit: Ubi doceri potest, interpellatum fuisse ita possessorem, ut scientiam acceperit juris alieni, vel documenta talia apud se habuerit, unde constet, in mala fide ipsum fuisse, vitiabitur præscriptio, Heig. *part. 1. quæst. 16. n. 63.* Non præcise continuanda possessio ab uno. Possessio vero intelligitur civilis, non naturalis, in sensu eo quo naturalis denotat detentionem corporalem rei, Civilis quæ exigit animum sibi habendi. Possideat itaque Vasallus, v. gr. rem alterius ut feudalem, & animo habendi sibi sub forma feudi. Licet naturalis apprehensio requiratur ad acquirendam possessionem præter animum, conservatur tamen solo animo & continuatur per *l. 3. §. 1. ff. l. 4. c. de Acquir. poss.* Hic animus manifestatur servitio exhibito *2. Feud. 26.* Numerum servitiorum ex hoc textu eliciunt Feudistæ & sufficere semel esse exhibitum, statuunt *arg. cum Ecclesiæ 3. X. de Caus. poss. & propr.* Schultz. *S. I. F. c. 9. num. 93.* imo solam exhibitionem servitiorum

suffi-

ſufficere ſtatuit Stryck. *in Exam. Jur. Feud. cap. XI. §. 11.*

§. XX. Quædam adhuc adjicienda eſſent de bona fide ob ordinem hactenus obſervatum, quia vero hanc materiam ſuam ſupra §. 15. attigimus, transimus tandem ad illam quæſtionem: An ſcil. titulus etiam requiratur ad hanc præſcriptionem feudalem, ita ſcilic. ut poſſeſſor titulum ſuæ poſſeſſionis probare debeat; quod ab initio quidem ob ſequentes rationes affirmandum videtur. (1.) Quia ſine hac probatione neſcimus, an aliquis ſit in bonæ fidei an in m. f. poſſeſſione? (2.) Quia titulus neceſſario probari debeat in Uſucapione; Sed quoad primum reſpondeo, quod nemo *arg. l. 51. Pro Socio.* præſumatur malus niſi probetur contrarium, ergo in præſcriptione etiam noſtra hæc locum habebit praeſumtio; Quoad ſecundum reſpondeo, quod ab uſucapione ad praeſcriptionem non valeat conſequentia, alia enim ſunt requiſita uſucapionis, alia praeſcriptionis feudalis, quae pro fundamento habet poſſeſſionem tricennalem, & bona fides ut & titulus praeſumuntur, ipſa enim patientia eſt loco tituli, *2. Feud. 33.* & hoc non ſolum Jure Civili, ſed etiam canonico obtinet, teſte Frantzkio *Exerc. 7. num. 1.* Multo minus

nus

nus titulus informat immemorialem præscriptionem, habetur enim hæc loco tituli legitime constituti, *l.3.§.4.ff. de Aqu. quotid. & æstiv.* & habet vim privilegii, ac æquiparatur privilegio à Principe alicui expresse & ex certa scientia concesso *c. Super quibusd.26.X.de V.S.* & spatium illius temporis tantum potest, quantum Imperator, vid. Schneidew. *ad Instit. de Usucap. num.31.* Et quia præscriptio potissimum eum in finem est introducta, ut puniatur negligentia Dominorum, res suas non vindicantium, delictum hic loco tituli est. Post tantum sane temporis spatium præsumta adest investitura, seu præscriptio præstat id, quod investitura, *2. Feud.26.§.4.verb.Quamvis:* Carpzov. *D.6.F.th.51.* Ex eadem ratione nequit cogi Vasallus ad edendum & probandum titulum suæ possessionis, probare tamen debet hujus continuationem, per spatium triginta annorum, rem tanquam feudalem possessam esse, quod præstiterit servitia, H. Pistor. *l.2. quæst.46.* Quod cape de eo casu, quo Dominus requirit titulum à Vasallo, qui se defendit tricennali possessione continua, Domino negante: Qui enim exceptione utitur, agere videtur, *l.1.ff.de Except.* & probare debet intentionem suam.

Et hæc pro instituti mei ratione de Præscriptione feudali dixisse sufficiant. Si fortassis exigua hujus materiæ evolutio, Tibi B. L., non in totum arriserit, spero tamen ex parte Tibi non displicituram, facileque TE omnia in meliorem partem interpretaturum. Interim veluti cum Divini auxilii imploratione hunc laborem auspicati sumus; Ita cum debita gratiarum actione pro benevola assistentia ac concessis viribus eidem ultimam manum imponimus.

COROLLARIA
EX
LOGICA, ETHICA, JVRE NATVRÆ, JVRE CIVILI, JVRE CANONICO ET JVRE PVBLICO DESVMTA.

I.

IN sensionibus etiam consistere veritatem.

II.

Voluntatem dirigere intellectum in materia boni & mali.

III. Re-

III.

Regulas honesti & decori etiam pertinere ad Jus Naturæ.

IV.

Testamenta non esse Juris Naturæ.

V.

Genuinam rationem conductionum esse, ne aliquis locupletetur cum alterius damno.

VI.

Actioni contra tutorem ad rationes reddendas, non posse opponi præscriptionem 30. annorum.

VII.

In legatis annuis & menstruis singulorum annorum propriam currere præscriptionem.

VIII.

Secundum Jus Canonicum præscripturus, nullo tempore debet habere conscientiam rei alienæ.

IX.

Maritum dotem alienare posse, si uxor jurato consenserit.

X.

Heredis institutionem secundum Jus Canonicum conferri posse in alterius arbitrium.

XI. *Im-*

XI.

Imperium Romano Germanicum habere formam systematis fluctuantis inter Monarchiam & systema civitatum statuo.

SOLI DEO GLORIA.

